

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarske stvari.

O šolskih vrtovih in njih povzdigi.

„Šolski vrt ima prelepo in prevažno nalogo, napeljevati mladino k redu in k varčnosti, temelju gospodarskega napredka in veliko more učitelj koristiti, ako vé s pravim pedagoškim razumom porabiti šolski vrt tudi kot vzgojno sredstvo. Lep šolski vrt budi čut za vse, kar je lepo i. t. d. „Vrtnarstvo.“

Vsaka ljudska šola na deželi bodi lepa, snažna, okus kažoča stavba, ki bodi obdana od vrta, v katerem naj se izgojujejo sadna drevesa, razna kuhinjska zelenjava, cvetice i. t. d.; na primernem prostoru naj se nahaja čebelnjak, utica. Vsa naprava kaži red, snago in zbučaj čut do posnemanja. Nežna mladina naj z veseljem pričakuje čas, ko bode smela prestopiti prag te hiše, v katerem bode dobivala prvi poduk in izgojo. Važno mesto zavzemaj pri tej ureditvi šolski vrt in njega oskrbovanje. — Čemu? — Šolski vrt bodi mladini prva praktična vadnica, vzorin matica, kjer se pospešuj sadjarstvo, kjer naj se goji ne samo neobhodno potrebna, ampak tudi okusna, zdrava in priljubljena zelenjava v domačo porabo, kjer naj dobi cvetličarstvo svoj prostorček in kjer naj se krajevnim razmeram primerno negujejo i druge kmetijske panoge. Kdor prav pozna naše ljudstvo, vé, kako je ono dovtetno in rado posnema, kar je videlo in se naučilo v mladosti in kako hrepeni po napredku, samo da ima žal premalo prilike in premajhna sredstva v to izvršitev. Kjer se šolski dečki v prav uravnanem in vojenem šolskem vrtu vadijo in v njem razna vrtnarska opravila izvršujejo, zbudijo in vcepi se jim s tem veselje in ljubezen ne samo do sadjarstva, ampak do kmetijstva sploh. Kjer vidijo šolske deklice na vrtu rasti razno zelenjavo in cvetice in ne le zelje, solato, nageljčke in rožmarin, kjer one pomagajo oskrbovati, t. j. presajati, pletiti in zalivati te rastline in kjer se jim najvažnejše pové, kako naj tem rastlinam strežejo, da bodo dobro uspevale, kaj rade se zavzamejo za to, da bodo i one enkrat z veseljem gojile na domačem vrtu zelenjavo in v oknih skrbele za cvetice v lončkih. — Kako prijetno dé očesu in srcu, ko pride pomladanskega ali poletnega dne v naše vasi, pa vidi po oknih razne cvetice, nehotè si misli, kjer z unemo skrbijo in strežejo cveticam, tam prebiva gotovo dobrosrčno, prijazno in npravstveno čvrsto ljudstvo! — Čut in veselje osobito do sadjereje, zelenjadarstva in cvetličarstva je našemu narodu tako rekoč prirojeno, skrbimo, da ta naravni dar in zaklad, ki smo ga od Stvarnika

prijeli, ne zanemarjamo, ampak da ga negujemo in da znamo iz njega pripraviti vir dohodkov. Prav mnogi kraji naše domovine so za sadjarstvo kot nalašč ustvarjeni, pri vsaki domači hiši se ima lahko lepo obdelan domači vrt in v vsaki hiši se lahko gojé cvetice. — Če pa hočemo pri teh ugodnostih priti do korist donasajočih uspehov, pričnimo pri mladini. Mladina je za vse dobro in lepo najbolj dovtetna, ona je vsakemu napredku najbolj pristopna, nikacih žrtev se ne ustraši in če tudi takoj ne vidimo sad našega truda, počakajmo, da bode mladina odrastla, da bode dobila sredstva v roke in videli bodemo uspehe.

Čemu se pa potezamo sedaj v poznem jesenskem času za povzdigo šolskih vrtov, ko se vsa narava pripravlja k zimskemu počitku in vsa vrtnarska opravila mirujejo? — Naša velezaslužna družba sv. Mohorja v Celovcu razposlala je ravnokar prepotrebno knjigo med naš slovenski narod „Domači vrtnar“ v 76.058 iztisih. Ta poduk je postal našemu narodu na deželi neobhodno potreben. Dohodke in dobrote, ki si jih želimo iz vrtnarstva so postali živa potreba in ako hočemo, da nam bode rodila ta knjiga željeni namen ter da se bode pri nas vrtnarstvo trajno in korenito povzdignilo, začnimo pri mladini. Za samo teorijo pa mladina ni dovtetna in malo pristopna, ona hoče videti in poskusiti ter se na dejanskih izgledih prepričati. In teh naj jih vidi v najlepši obliki ravnona šolskih vrtéh. Povzdignimo šolske vrte, da bodo ti to, čemur so namenjeni in samo to, zaradi česar so se ustanovili. To pa dosežemo osobito s tem, če njih oskrbovanje in vzdrževanje tako zagotovimo in dejansko podpremo, kakor to zaslužijo in kakor to naravni razum narekuje. Kranjska je imela že l. 1899 229 šolskih vrtov; za njih vzdrževanje in oskrbovanje je izdal deželni odbor 662 kron, tedaj za en vrt niti 3 krone povprečno; koliko malo v tej zadevi storijo posamezni krajni šolski sveti, se razvidi iz tega, ker pri obstoječih razmerah niso navezani na nikake stroške, ako puščajo dohodke oskrbovatelju. Na vseh ljudskih šolah se je pa v l. 1899. vršil poduk v sadjarstvu v 195. šolah, poduk v kmetijstvu sploh še v 116. šolah in v 171. šolskih vrtéh so imeli sadne drevesnice. Če k temu primerjamo, da se je v l. 1898 izdalo nagrade za poduk v ženskih ročnih delih svoto 3600 kron, za obrtno nadaljevalne šole na Kranjskem v l. 1900 samo od države 13.600 kron in od deželnega odbora 6580 K, ne gledé na prispevke obrtne in trgovinske zbornice itd., tedaj vidimo, da se v primeru k temu za povzdigo šolskih vrtov na Kranjskem premalo stori,

da se za oskrbovanje in vzdrževanje nad 229 šolskih vrtov v občini ne dá več, kakor dotični prostor nese in da nima oskrbovatej v občini ničesar družega od vrta, kolikor si pridobi na zelenjavi in kolikor drevesec proda. Na Kranjskem se peča — po zadnjem ljudskem štetju — 358.783 (71,9%) prebivalcev s kmetijstvom; umevno je, da izide iz ljudskih šol tri četrtine take mladine, ki se bode pozneje pečala s kmetijstvom in za to ogromno število je treba, da se jej že tu položi temelj, veselje, zaupanje in zanimanje za svoj bodoči poklic. To je v interesu mladine same, v interesu starišev, občine, okraja, dežele in tudi države. Iz tega uzroka je pa želeti, da bi tudi vsi ti činitelji prispevali v pravi meri k dosegu tega smotra.

Šolski vrtovi naj dobijo toliko vsakoletne nagrade, oziroma podpore, da ne bode treba gledati oskrbovatej na njega izkoriščenje v lasten namen in za pokritje izdanih stroškov, ampak da more šolsko mladino, ki mu pri tem pomaga, bodisi v blagu (drevesca, cvetice, semena) ali celo v denarju za njihov trud odškodovati ter jih s tem pridobiti za nadaljno delo. Sadna drevesca, ki se jih vsako leto odda iz teh drevesnic morejo se po potrebi in volji oskrbovatej od dati brezplačno ali po prav nizki ceni, to je odvisno od krajevnih razmer.

V dosegu tega namena je potrebno in je želeti, da bi vsak krajni šolski svet postavil sleherno leto v proračun za oskrbovanje šolskega vrta primerni znesek; poleg tega pa, da bi država in dežela ustanovili primerno število premij, katere bi se še vsako leto razdelile med posebno vnete in uspehe imajoče g. učitelje, ki se pečajo z vrtnarstvom na šolskih vrtéh. Le na tako osigurani podlagi je mogoče, da bi in da bodo donašali šolski vrtovi vedno pravi uspeh. Kar se sedaj stori, zgodi se iz domoljubja in gorečnosti do šolske mladine; ti dobri svojstvi našega narodnega učiteljstva morejo se vzdržati in dejansko podpirati in v ta namen naj služijo te vrste. Dobili smo sedaj koristno in potrebno knjigo „Domači vrtnar“, koja naj sedaj v zimskem času vsi z unemo prebirajo; bliža se l. 1904 in naši krajni šolski sveti sestavljali bodo proračune za to leto, tedaj naj se v interesu šolske mladine spominjajo i šolskih vrtov, da bodo mogli ti v bodočnosti s pravo in večjo koristjo prispevati k zboljšanju temelja našega naroda — kmetijskemu stanu.

Politični pregled.

Kranjski deželni zbor je odgoden. S tem je vlada močno ustregla slovensko-nemški in liberalni večini. Zaradi obstrukcije naših poslancev pač res deželni zbor ni bil delaven, a zakaj liberalci ne dopusté, da se razširi volivna pravica? V dóbi svobode in napredka živimo, a svoboda in napredek nista samo za nekatere ljudi, marveč za cel narod in vse ljudstvo. Sicer se liberalec ne sme več imenovati liberalec, ker ni za svobodo vnet. Moravski dež. zbor je imenoval stalni odsek za premembo in razširjenje volivne pravice, v štajerskem deželnem zboru se tudi niso protivili, da se razširi volivna pravica, samo pri nas je napredna stranka tako starokopitna. Natančneje kakor se to more zgoditi v

našem listu, pojasnili bodo naše domače razmere in dokazali opravičenost naših zahtev po večji volivni pravici razni govorniki na mnogobrojnih shodih, katere bo v kratkem sklicala naša stranka na raznih krajih naše dežele.

Državni zbor se snide 17. t. m. Čehi so se zanj dobro pripravili. Dočim namreč vlada Nemcem ustreza na vse načine, jo je kaj malo skrb Čehov, kateri čedalje bolj čutijo, kako hrepené Nemci po nadvladi v naši državi. Da se ustavijo temu početju, zjediniili so se Mladočehi, Staročehi in češki agrarci k skupnemu postopanju. Slovenci se tako radi učimo od Čehov. Dobro: zakaj bi se tudi pri nas ne zgodilo? Če čutijo, da jim je sloga potrebna, od nas toliko močnejši Čehi, pa bi ne bila nam, katere Nemci po preišljenem načrtu uničujejo ali vsaj skušajo uničiti? Kdo bi naštel vse krivice, ki se godé našemu narodu od Nemcev? Umetno so med nas zabili klin in nas razdvojili, ko so vrgli v javnost pogubonosna liberalna načela. Večina naroda našega sprevidi, da zanj v liberalizmu ni rešitve, ker je liberalizem samopriden in samopašen, in zato hodi pod katoliško narodno zastavo. A nekateri se vendar ogrevajo za ta načela: že vedó zakaj, mnogi pa tudi ne. In samo iz strankarskih ozirov so se zavezali z Nemci, samo da naše delo preprečijo, se bratijo s tistimi, ki so nam od nekdanj nasprotni, če ne sovražni. Sedaj je pač zadnji čas, da sprevidijo, kam véde njih pot. Če nam res ni več mogoče zediniti se v načelih, naj bodo naši poslanci edini vsaj tedaj, kadar se gre za koristi celega naroda. — In edini ne samo na Dunaju proti vladi, kateri služiti nam tudi nič ne donáša, marveč edini tudi doma. Treba le več krščanskega duha, duha nesebičnega samo zatajevanje, pa bo šlo. Ne iskati sebe, marveč koristi naroda! Naša stranka je k temu vedno pripravljena, treba je le dobre volje tudi naših nasprotnikov in ubranili se bomo navalu, sicer pa bo prej ali slej po nas. Zgled Čehov naj nas vleče k prepotrebni slogi v obrambo narodnih pravic.

Na Ogrskem se je razburjenost polegla vsaj toliko, da se je dobil nov ministerski predsednik in novi ministri. Grof Tisza je novi mož; eni ga hvalijo kot moža železne roke, ki bo uredil razmere, drugi pa niso zadovoljni z njim. Grof Tisza bo pač imel dovolj prilike pokazati svoje zmožnosti. A upanja ni posebnega, da bo mir, če tudi so Ogrom v marsičem ugodili, kajti Košut že zopet napoveduje novo obstrukcijo in sicer za toliko časa, dokler ne bo Ogrska samostojna. To bo prej ali slej, a vsled kratkovidnosti naših državnikov se bo Ogrska prej še znatno okrepila na naše stroške.

Nemškega cesarja so operirali v glasilkah. Ni nič nevarnega, samo govoriti ne sme dalj časa.

Na Laškem so dobili nove ministre. Komaj so bili imenovani, se je finančni minister ustrelil, ker so mu očitali, da se je z denarjem umazal roke.

Na Balkanskem še vedno vre. Turški sultan vodi Avstrijo in Rusijo za nos z vednimi obljubami, katerih pa ne spolni. Bolgarija in Srbija se na tihem pripravljate na vojsko.

LISTEK.

V RIM!

3. marec 1903.

(Konec.)

Za deseto uro je bil napovedan vhod sv. Očeta in slovesna sv. maša. A ura je že deset in več, a ni ga še. Moralo se je pač primeriti kaj izvanrednega, ker sicer je sveti Oče jako točen. Ves blesk bogatih uniform, ki se vidijo na prostoru za diplomatični zbor, me ne mika. Tudi slikovite starošegne oprave različnih papeževih vojakov si ogledam le površno. Kaj je danes vse drugo razven sv. Očeta! A še ga ni. Vse je do skrajnosti napeto. Če se le kje pojavi kak šum . . . „že gre, že gre“, ta klic se širi po velikanskih prostorih od slopa do slopa, od kapele do kapele, a hipoma preneha. Ni ga še! Tam pa tam se tudi sliši bolešno vsklik: je že komu slabo prišlo, a pomoč je hitro pri rokah, ker na 14. krajih čakajo usmiljeni bratje in drugi strežniki tacih bolnikov.

Enajst . . .

Ah, vendar enkrat. Sulice in sablje se svetijo nad glavami. Šlemi se leskečejo kakor iskre iz tega morja ljudij. — Krasne, junaške postave švicarjev v svitlih oklepih stopajo počasi po baziliki sem. Njim sledi telesna straža papeževa, sami plemiči iz najstarejših plemskih rodovin, v živo-rudeči opravi z zlatimi čeladami. Potem pa dolga dolga vrsta škofov, nadškofov, kardinalov; kolika krasota barv, kako veličastni in častiti možje!

Kar zadoné izvanredno jasni in prijetni zvoki trobent, a le za hip, potem pa jih ne slišiš več! Nepregledne množice so kakor elektrizovane. Strastno-burni, viharji, vroči klici „evviva! evviva!“ pretresajo zrak. Srce trepeče radosti, solze močijo lica, a iz grl neprestano in čimdalje huje vre klic: „evviva! evviva!“ In čim bližje k oltarju se pomika sprevid, tem bolj buči in narašča grom in bobnenje in vihar in šum. A tega viharja nas ni strah, ta grom nas navduši, da začnemo tudi mi klicati svoj iskreni, živahni „živio“, predno še zagledamo sv. Očeta. „Evviva, živio, hoch, eljen, vive, hurrah“ se glasi neprestano in od vseh strani in se spoji v en sam silovit, dolg, radosten klic: „Živel Leon XIII.“

Glej ga, sedaj se bliža, sedi na zlatem stolu, katerega nosi v ramah šestnajst krepkih v škrlat oblečenih mož, ki stopajo v kratkem, enakomernem koraku. To je oni, kateremu je veljala naša dolga pot, ta 93letni starček je slavljeneč, ki je danes pred 25. leti sprejel na glavo najbolj častitljivo, a tudi najtežjo krono sveta, Leon XIII. je . . . „Živio, živio, živio!“

Ves bel kakor golobček sedi nekoliko sključen na prestolu. Iz belih, svilnatih oblačil pa se vzdiguje bela, koščena roka, ki neutrudno blagoslavlja verne, udane narode, jih blagoslavlja z veseljem in ljubeznijo, kar razodeva mili nasmeh krog ust in živi ogenj iz očij. Nepopisen je ta trenutek, nekaj velikanskega je, kar občutim, a izraziti ne morem. Če rečem, da upliva name velikost, moč, častitljivost, vzvišenost, milina, lepota, veličanstvo, bi nekako približno povedal. Marsikateri tega trenutka ne bo pozabil do zadnjega vzdih, in često bo ta ali oni, in ne samo jaz, gledal ta trenutek zopet v prijetnih sanjah.

Sv. Očeta ponesó k prestolu. A žal, da ga iz svojega prostora ne vidimo. Pogled na veliki oltar in duhovščino ob njem nam je prost, a sv. Očeta ne vidimo. Kardinal Langenieux je opravil sv. daritev. Pela sta dva zbora: moški in mešani. Petje je bilo res čarobno in mojstrsko je izvršil svojo nalogo kapelnik Perosi, mlad, a sloveč umetnik. Čudno se nam zdi spočetka petje brez orgelj, a to petje se že lahko poslušá brez orgelj! Veličasten trenutek je bil povzdigovanje. Petje umolkne. Častniki vele poklekni in vojaki ter množice pokleknejo — kolikor namreč možno v tej gnječi. Vse tiho in mirno. Kar se oglase lepo ubrano in svečano iz kupole visoko nad oltarjem srebrne trobente.

Nekaj posebnega je bila zahvalna pesem po končani sveti maši. Eno vrstico je pel moški zbor, drugo mešani, a tretjo ljudstvo. Peli so tisoči in tisoči, hitro in pravilno koralno. — Če bo v nebesih samo toliko lepo kakor je bilo pri tej zahvalni pesmi, smo lahko veseli in popolnoma zado-

voljni. Zares, nepozabno mi je to petje celega naroda, pri nas pa je tako malo smisla za splošno petje v cerkvi, le malo kje je najti prava vnema v tem oziru. Seveda bi se to ne doseglo v enem letu, tudi v dveh ne, a doseglo bi se sčasoma gotovo. Pa pustimo to za danes.

Po sv. maši sò prinesli sv. Očeta pred oltar, koder se gre dol k grobu sv. Petra. Imel je na glavi prekrasno tiJARO. Komaj, komaj se je umirilo ljudstvo, da je mogel sv. Oče stoje na nosilih podati sv. blagoslov. Zares čudno, kako močan in prijeten glas je imel Leon XIII. v primeri s svojo starostjo. In ni še odzvenel zvok zadnjih besedij blagoslova že zopet zaori množica: „Živel papež kralj Leon XIII.“ In vihar se ni prej polegél, dokler se ni sv. Oče odmaknil našim očem.

Bilo je ura dve popoldan, ko smo po mnogem trudu prišli iz cerkve sv. Petra. Trg ves poln ljudstva in kočij. A še so vrele množice iz cerkve. Nebo se je zjasnilo, dežja ni bilo več. Molče smo šli domu. Bali smo se oskruniti spomin na najlepše ure življenja, katerih ima človek sicer tako malo.

Piše se nam:

Z Roba. Gospod urednik! Pred vsem konstatiram, da mi je zadnjič „tiskovni skratelj“ napravil več pomot, ki mu jih seveda z veseljem odpustim — samo stavek: V kraju pa, kjer imajo že posojilnico, izobraževalno društvo, zadrugo — tam je po mojem mnenju ljudstvo že toliko utrjeno, da se sme (ne: ne sme) zidati „dom“, popravimo „Dom“, ki bi bil oživotvorjen v zmislu zadnjega dopisa bi gotovo uspeval, ker bi bilo v njem osredotočeno vse farno gibanje in življenje. Le pogledjmo, kako dobro uspevajo oni gostilničarji, ki si znajo v tem oziru pomagati. Slučajev, ki bi jih v tem oziru lahko uporabil, imam na izbero. Kapital se jim množi, močje se jamajo tega zavedati in ljudstvo se jim vklanja . . .! Zakaj (vidimo) imamo toliko gostiln in prodajalnic pod eno in isto streho? Če kmet misli, da so mu taki lokali v korist, se zelo moti!! Občinski zastopi, ne dovoljajte prodajalničarjem gostilniškega obrta, a najmanj pa za žganje!!! Ljudstvo, spametuj se vendar že enkrat in ne voli županom močje gostilničarje, ne voli jih načelnikom, predsednikom teh ali onih društev! To je velika ljudska rana, ki se mora izrezati!! Vsa čast posameznikom izmed gostilničarjev, a zato niso! Mož gostilničar te ne bode vprašal po kakšnem uradnem opravku si k njemu prišel, ampak koliko ga bova spila: literček, polovičko litra i. t. d.? Vsaka najmanjša uradna reč te pri takem županu navadno trikrat toliko stane, kakor bi te pri županu — možu, ki ni gostilničar.

In kaj naj nas učijo taki zgledi in skušnje?

1. Skušajmo si osredotočiti vse farno življenje v „domu“ in 2. pa ne volimo močje gostilničarje v raznovrstne korporacije. No, ker sem že ravno pri gostilniškem obrtu, naj še tukaj navedem misli o „domu“ in gostilni, ali naj ima „dom“ gostilno ali ne? Zakaj ne? Pripomnim pa, da takih ne, kakoršne so dandanes, ki imajo del socialnega gorja na svoji vesti.

Gostilna v „domu“ naj bi bila bolj jedilnica, kakor pivnica. Točilo naj bi se v nji tudi mleko, ker s tem bi se ljudstvo ohranilo bolj zdravo in domače gospodarstvo bi dobilo velik zaslužek. Gostilna v „domu“ naj bi točila zgolj domača naravna kranjska vina, a vsakovrstno žganje naj bi ne našlo mesta v nji! Brez brezalkoholnih pijač bi tudi ne smela biti! Nadalje naj bi se tudi v taki gostilni prodajalo sadje, naj si bi že bilo kuhano ali sveže. Vsaka sila k pitju bi morala v „domu“ brezpogojno nehati!

F. Š.

(Dalje sledi.)

Domače vesti.

(Osebne vesti.) Praktični zdravnik g. Mat. Hočevár v Kostanjevici je imenovan okrajnim zdravnikom v Mokronogu. — Definitivna učiteljica v St. Jerneju Fr. Tavčar se je odpovedala službi. Na njeno mesto je provizorično imenovana gđ. Bogomila Globočnik. — Notar g. Aleksander Hudovernik pride iz Kostanjevice v Ljubljano. Na njegovo mesto pride v Kostanjevico g. notar Matija Hafner iz Radeč. — G. avskultat Davorin Zwitter je prestavljen iz Celja v

Novo mesto. — Preč. g. Ferdinand Zajec O. F. M. se je podal na Dunaj, da se pri slovitem cerkvenem slikarju Kastnerju temeljito izobrazí v slikarski umetnosti.

(Poročili so se:) G. Ljubivoj Škerlj, c. kr. gim. profesor z gospico Marijo Kovač, hčerko c. kr. sodnega svetnika. — Gosp. Frančišek Perko, trgovec in posestnik s posestnico Nežo Jelenc.

(Veselica.) Pevski zbor obrtne zadruga v Novem mestu priredi v nedeljo dne 22. t. m. veselico s petjem in plesom v gostilni „pri slonu“ v Novem mestu. Obširneje na vabilih.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu oktobru 1903 je 297 strank vložilo 102.897 K 10 h, 258 strank vzdignilo 150.333 K 49 h, torej manj vložilo 47.436 K 39 h, 7 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 24.300 K — h, 121 menic se je eskomptovalo za 47.242 K — h. Stanje vlog 2,362.368 K 63 h. Denarni promet 575.353 K 72 h. Vseh strank bilo je 1021.

(Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okoličico), registr. zadruga z neomejeno zavezo imela je meseca oktobra 1903 vseh prejemkov K 34.458·20, izdatkov K 31.469·63, tedaj prometa K 65.927·83. Vložilo je 67 strank K 19.491·90, dvignilo 54 strank K 12.854·57. Posojil je bilo danih 13 strankam K 11.500—, a vrnilo je 15 strank K 5023—.

(V bolnišnico usmljenih bratov v Kandiji pri Novem Mestu) se je sprejelo meseca oktobra 110 bolnikov, koncem septembra jih je ostalo 82, skupaj 192. Od teh jih je ozdravelo 87, zboljšalo 18, neozdravljena sta bila 2. Umrlo jih je 4, 2 vsled jetike, 1 vsled vnetja trebušnice (že umirajoč priveden), 1 vsled zamotanja čreves (že umirajoč priveden). V oskrbovanju jih je ostalo 81. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2452.

(Verouk) na obrtno nadaljevalni šoli je predmet, pri katerem bi naši novomeški obrtniki lahko pokazali, v koliko jih je zares skrb njim izročene mladine. Res, ni obvezen predmet in se red iz verouka ne zapiše v spričevalo, a vendar je vodstvo šole vse storilo, da bi bil verouk dobro in redno obiskovan. Pa kaj, če mojstri ne store skoro ničesar: Ob nedeljah popoldne je letos prihajalo troje učencev, samo enkrat jih je bilo pet; šolo pa obiskuje nad 60 vajencev! Ko bi mojstri v tem oziru malo bolj zares pritiskali nanje, bi malo manj tožili o njih pravni sprijenosti. Naj vendar vzame to stvar v roko obrtna zadruga, ki je že sicer marsikaj uredila, in naj skrbi, da bo pouk reden.

(Olepševalno društvo.) Vkljub malemu številu udov, vkljub zelo mali članarini in vkljub rovanju nekaterih protivnikov, ki bi radi s slabimi dovtipi in neumestno kritiko mlado društvo v kali zatrli, je društvo za olepšavo Novega mesta in okolice nabralo vendar že precej znatno svoto za olepšavo, za mestna sprehajališča potrebne klopi in za olepševalna dela razno priročno orodje nabavilo ter priredilo novo šetališče v senčnati hosti nad kolodvorsko cesto, pri kateri napravi je našlo blagohotno podporo kapiteljske gospôde, zlasti mil. g. prošta; — ono v istini zasluži večje zanimanje, kakor se je javilo dozdej. Da se isto oživi, razpošilja odbor po čitalniškem slugi vabilo k pristopu, kateremu se bode gotovo vsak prijatelj Novega mesta radostno odzval.

(Volitev.) Dne 10. t. m. je bil izvoljen graščak g. I. Treo iz Malevasi predsednikom, in posestnik Alojzij Pavlin iz Trebnjega kot njegov namestnik v odbor zdravstnega okrožja Trebnje.

(Nesreča.) 19letni Matija Ovsec iz Dolža je 6. t. m. popoldne na žagi v Gorjancih žagal. V odsotnosti njegovega predelavca poskusil je sam pri okrožni žagi delati, a prišel je z desno roko preblizu nje in odrezala mu je vse štiri prste desne roke skoraj popolnoma proč, samo palec je ostal nepoškodovan.

(Iz Trebnjega) se nam poroča: Pretekli teden je bilo za letos končano delo v farni cerkvi v Trebnjem, ki se bo popolnoma prenovila znotraj in zunaj. Letos je prenovljen glavni del cerkve. Slikarsko delo je izvršil g. M. Koželj, in sicer vse „al fresco“. Natančneje naj delo presodijo strokovnjaki, ko bo dovršeno; to pa smemo reči, da bo vsak prijetno iznenaden, kdor bo stopil v cerkev. Cerkev je sedaj precej višja videti, vse bolj vitko in prijazno. Po stropu je naslikana ornamen-

tika, v srednji ladiji nad stebri so doprsne podobe sv. Jožefa, sv. Alojzija, sv. Cecilije in sv. Neže, nad krstnim kamnom pa krst Jezusov v Jordanu. Altarja je prenovil g. A. Čadež iz Dupelj v lesni barvi. Prihodnje leto pride na vrsto prezbiterij in zunanjsčina.

(Ogenj.) Dne 2. t. m. dopoldne naredil je šestletni Leopold Kolenc iz Sela pri Trebnjem ogenj pod kozolcem Franca Jakopič-a. Kmaló se je užgala streha kozolca in zgorela. Druge dele kozolca so ljudje obvarovali. K sreči ni bilo nobenega vetra, drugače bi bila vsa vas v nevarnosti. Škoda znaša do 400 K. Če je bil kozolec zavarovan se ne ve, ker se njega lastnik v Ameriki nahaja. Deček je dobil vžigalice v kuhinji Fr. Rusa, kamor je skozi okno zlezal. d.

(V Gorici) otvoril je novo veliko trgovino z izgotovljenimi oblekami za gospode in gospe, kakor tudi za dečke in deklice Novomeščan g. Josip Medved.

(Izseljevanje v Ameriko) silno narašča. V minolem letu je došlo v ameriške Združene države 921.315 naseljencev. Iz Avstrije jih je bilo 206.011 izseljencev.

(Vinski semenj), združen z brezplačno vinsko poskušnjo, bo prihodnjo soboto in nedeljo, dne 14. in 15. t. m., na vrtu g. Gregoriča v Krškem. Semenj se vrši pri vsakem vremenu. Zanimanje za ta nov način prodaje je jako veliko in se bo odzvalo prav veliko kranjskih in štajerskih vinogradnikov. Upamo, da pride tudi mnogo resnih kupcev, ker ravno pri tej priliki se bo lahko določila prava cena za vina iz raznih leg in krajev. Pripomnimo, da je letošnje vino prav dobro, ker so imeli posamezni mošči od 16—22% sladkorja in da bodo cene pozneje znatno poskočile, ker se je letos pridelalo povsod za polovico manj vina od lanskega leta. Točili odnosno, kupčije skleпали, bodo dotični producenti sami. Prostor je jako velik in zato se ni bati take gnuče kakor pri lanski vinski razstavi, ker ne bo nihče na gotov prostor navezan. Vstopnina prosta.

(Letošnja ugodna in suha jesen) je kaj pripravna za prerigolanje starih vinorodnih nasadov in je želeti, da bi to ugodno priliko, dokler se nam ponuja, ne zamudili naši vinogradniki. Tudi imajo sedaj delavci čas, da zamorejo to neobhodno potrebno delo izvršiti.

(Na kmetijski šoli na Grmu) dovršilo je dne 30. oktobra t. l. 15 učencev-drugoletnikov zavod, med temi štirje z odliko, ostali pa vsi deloma z dobrim in nekateri z zadostnim uspehom. Od teh je bilo šest Kranjcev, štirje Štajerci in pet Primorcev. — Na novo je vstopilo dne 3. nov. t. l. 23 učencev, in sicer: osem Kranjcev, 11 Štajercev, trije Primorci in en Korošec; zaradi bolezní starišev je kmalu izstopil en Štajerc. Učencev-prvoletnikov, ki so ustopili v II. letnik, je 12, in sicer šest Kranjcev, pet Štajercev in en Primorec. Število vseh učencev znaša tedaj v začetku šolskega leta 35. Od teh uživa 12 deželne ustanove, namenjene za sinove kranjskih posestnikov, sedem Štajercem naklonile so južno-štajerske posojilnice in okrajni odbori denarne podpore in nekateri učenci dobijo državne štipendije. Najbolj skrbijo na južnem Štajerskem, da si izgojijo mlad, strokovnjaško izšolan kmetijski stan. Ne le, da pošiljajo in podpirajo mladeniče, kateri gredó v vinarsko šolo v Maribor, kjer se povprečno nad 30 slovenskih učencev izgojuje, in v Grottenhof, kjer je tudi sleherno leto nad 20 do 25 učencev slovenske narodnosti, ampak tudi na kmetijsko šolo na Grm prihaja čedalje več mladeničev iz južne Štajerske, letos celo 16.

(Razglas.) Glasom razpisa c. kr. poljedelskega ministrstva z dne 31. oktobra 1903, št. 25.072, se bodo spomladi l. 1904, oddajale reznice (ključi) in korenjaki (bilfe) iz državnih zalog. Te trte se bodo oddajale manjšim posestnikom za tarifno ceno po 6 K za 1000 reznic in po 18 K za 1000 korenjakov. Vrhutega je plačati še po 60 h ovojnih stroškov za vsak tisoč reznic ali korenjakov, kadar prejemnik ne prevzame trt naravnost nezavitih. Večji pomožnejši posestniki morejo, kadar ostane kaj trt, ne da bi se s tem prikrajšali manjši posestniki, dobiti trte po pridelovalni ceni in sicer: reznice po 16 K, korenjake po 40 K za vsak tisoč trt. Brezplačno se oddajajo trte samo izjemoma v posebnega ozira vrednih primerih in samo manjšim posestnikom. Transportne stroške morajo v vseh slučajih plačati prejemniki. Prosvitci za trte se morajo zglašiti do 1. decembra 1903 pri občinskem uradu

ter napovedati, kakšne vrste in koliko trt žele. Pozneje došpele prošnje se ne bodo jemale v poštev. Trte se oddajajo samo v ta namen, da se ž njimi zasajajo svoji vinogradi, zlasti vinogradi matičnjaki, in vsaka trgovina in vsako drugačno dobičkarstvo ravnanje s trtami, prejetimi iz državnih zalog, se kar najostreje kaznuje. Konečno se omenja, da je zaloga trt korenjakov manjša nego ona trt reznic in da se morejo tedaj trte odkazovati samo po razmerju množine, ki je na razpolaganje. C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

(Tatinski hlapec.) V noči od družega na tretjega tega mesca je 36letni Janez Bedenkovič iz Novakovac, Hrovaško, posestniku Franc Strausu iz Toplic, pri kateremu je služil za hlapca, dve srebrni uri z verižicami, ene čevlje in 6 K v gotovini ukradel, ter skupne škode 52 K učinil. Tudi svojo delavsko knjižico je odnesel in jo najbrž že proti svojemu domu popihal, kajti ves trud orožnikov ga zalotiti je bil do sedaj zaman. d.

(Španski sleparji.) Španski sleparji počeli so zopet lahkoverno ljudstvo v Avstriji z lažnjivimi pismi goljufati, da je kaki zaklad na njihovem posestvu ali blizu bivališča zakopan. Marsikateri lahkovernež vsedel se je tem sleparjem na limance in sicer tako, da jim je poslal za razodenje dotičnega kraja, kjer bi imel zaklad zakopan biti, večjo ali manjšo svoto denarja. Samoumevno pa potem ni bilo o teh sleparjih ne duha ne sluha. Da se tacim potepuhom pride na sled in jih zaloti, se sleherni, kateri bi iz Španije kako tako sleparsko pismo prejel v svojo korist pozivlja, da dotično pismo kakor hitro mogoče odda najbližjemu c. kr. okrajnemu glavarstvu, katero bo vse potrebne daljne ukrepite storilo v zalotitev dotičnih sleparjev. C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

(Za IV. zasedanje porotnih obravnav), katere se bodo pričele 30. novembra t. l. pri tukajšnjem okrožnem sodišču izžrebani so glavnim porotnikom naslednji gospodje: Turmherr Fr., pos. v Travniku; Kljun Jakob, pos. in gost. v Ribnici; Briski Ant., pos. in gost. v Morovici; Langer Iv., pos. in pek v Radečah; Pavlin Al., pos. in gost. in mesar v Trebnjem; Arkar Iv., pos. v Trebčivasi; Kump Iv., pos. v gost. v Koprivniku; Arko Iv., pos. v Kočevji; Gregorič Franc, pos. in gost. v Krškem; Kožar St., gost in mesar v Črnomlju; Majhin Iv., pos. in žup. v Črnem potoku; Marolt Jos., pos. in gost. v Leskovcu; Ivanetič J., pos. in gost. v Metliki; Tomić Vinko, pos. in trg. v Trebnjem; Avman Viktor, pos. in trg. v Krškem; Zajc Jos., pos. v Biču; Zupančič Josip, pos. v Selišču; Tavses Miha, pos. in trg. na Hribu; Majcen A., pos. in gost. v Mokronogu; Petrovič Jakob, trg. in pos. v Trebnjem; Flaš Ig., pos. v Brezji; Majcen Ant., pos. v Polji; Slak Ivan, pos. in trg. v Dobrničah; Prijatelj Fr., pos. in trg. v Tržišči; Mišica Jos., pos. v Kočevji; Fux Emanuel, pos. in trg. v Metliki; Šetina Martin, pos., miz. in gost. v Jesenicah; Erjavc Iv., pos. v Križki vasi; Burgar Iv., pos. in usnjari v Ribnici; Prijatelj Iv., pos., trg. in gost. v Dvoru; Kajfež And., pos. in trg. v Banjiloki; Ganser Karl, računovodja v Kočevji; Tomažin Al., pos. v Smedniku; Milek Mat., pos. v Adlešičih; Penca Fr., pos. in usnjari v Mokronogu; Laurinšek Fr., pos. na Trški gori. — Nadomestnim porotnikom naslednji gospodje: Kastelic Miha, pos. in gost. v Žabji vasi; Majzelj Fr., post., gost. in mesar v Beli cerkvi; Mogolič Jos., pos. in gost. v Rudolfovem; Vintar Fr., pos. in trg. v Hrušovci; Mehora Iv., pos. in pek v Rudolfovem; Rifelj Ivan, posestnik v Lešnicah; Bergant Šimon, trg. v Rudolfovem; Dular Iv., pos. v Cegelnici; Klemenčič Fr., pos. v Rudolfovem.

Razne stvari.

* (Nekatera pravila za ohranitev živalskega zdravja.) 1.) Ne napajaj vroče in potne živine z mrzlo vodo ter je ne puščaj stati na prepihu ali v mrzlih hlevih. 2.) Na potu daj konjem vode, predno poženeš, a ne, kadar ustaviš. 3.) Napajaj domače živali s čisto, svežo, ne premrzlo, a tudi ne pretoplo vodo. 4.) Ne napajaj pred krmljenjem. 5.) Krmi živino o natanko določenem času. 6.) Nikar ne pokladaj vele in sparjene detelje, da zabraniš hitro napenjanje in pogubonosno ujedanje. 7.) Imej samo toliko živine, kolikor jo moreš dobro prehraniti. 8.) Nikar živalske klaje hitro izpre-

minjati, temveč prehajaj polagoma od jedne krme k drugi, različni. 9.) Seno, oves in rezanice so najboljše in najzdravejša konjska piča; ostalo krmivo pa konjem manj ugaja ali jim celo škoduje. 10.) Svinjam prija najbolj kuhana piča. 11.) Ne krmi krompirjeve (krompirjeve cime.) 12.) Korenstvo ugaja molznim kravam in pitalnim govedom, dočim ne prija mladi nedorastli živini in konjem. 13.) Daj živini sem in tja nekoliko soli. 14.) Ne pokladaj izprijene klaje, predno je primerno ne pripraviš in njene škodljivosti ne pomanjšaš. 15.) Solamura (= slapa maka, ki se napravi pri nasoljevanju svinškega mesa), je strup domačim živalim. 16.) Hlevi morajo biti suhi, zračni, zadosti svetli, primerno topli, dovolj visoki, dosti prostorni, proti izhodu obrnjeni in iznad okolišča malo povišani. 17.) Snetivo žito je brejim samicam zelo nevarno. 18.) Samice je treba v drugi polovici brejasti točnejše krmiti. Jeden teden pred porodom pa se naj pritrga nekoliko klaje. 19.) Puščanje krvi, izprijena in težko prebavna klaja in premrzla ali smrdljiva voda so nevarne nosečim živalim. 20.) Snaženje, čohanje kože in umno gleštanje je polovica krmljenja in polovica zdravja. 21.) Za težka dela ne vprezaj konja pred dovršenim četrtem letom. 22.) Nikar konj preobkladati, nikar delati z njimi do obnemoglosti — privošči jim potrebnega počivanja. 23.) Konjem ne ugaja večdnevno počivanje. 24.) Dolgo trajajoča in hitra vožnja je volom škodljiva. 25.) Ne vprezaj vola o pekoči vročini. 26.) Pitalna goveda imej v temnem hlevu ter jih krmi o natanko določenem času. 27.) Prašiče moraš čedno držati, večkrat jim nastiljati ter jih opirati s hladno vodo (osobito v vročini), zakaj umno gleštani ščetinarji so bolj zdravi ter se hitreje debelijo, kakor pa nečisti in umazani.

„Umna živinoreja.“

Smešnice.

(V šoli.) Učitelj učencu, ki je bil pobit na nosu. „Francek, kaj si si naredil na nosu?“ Francek: „Ugriznil sem se.“ Učitelj: „Kako to, ker si pa manjši kakor nos.“ „Saj sem na stol stopil“, se je odrezal učenček.

(Sodnik in obtoženka.) „Ste omoženi?“ — „Ne.“ — „Zaročeni?“ — „Ne vem.“ — „Povejte vendar, kako da ne veste?“ — „Glejte, g. sodnik, če ne dobim več ko pol leta, potem me vzame, če pa dobim več, je rekel, da mu je predolgo čakati; sedaj pa ne vem, kako naj rečem.“

Naznanila mestnega magistrata.

Seja občinskega odbora v Rudolfovem z dné 31. okt. 1903. Navzoči: župan: g. pl. Sladovič, svetovalci: gg. Rosman, Umek, Pauser jun., odborniki: gg. Bruner, Gandini, Gustin, Hočevar, Kopač, Mogolič, Mramor, Dr. Poznik, Skale, Smola, virilni glas: g. Ogoreutz, zapisnikar: tajnik Stukelj. — Gospod župan konstatira sklepčnost odbora, otvori sejo, imenuje kot overovatelja zapisnika današnje seje g. Pauserja jun. in gosпода Umeka ter preide k dnevnemu redu: 1. Čitanje zadnjega sejnega zapisnika z dné 2. oktobra 1903 št. 1809. — Zapisnik se prečita ter odobri. — 2. Poročilo županstva o oddaji dijaških štipendij. Gospod župan prebere poročilo c. kr. gimnazijskega ravnateljstva, katero je v nemškem jeziku sestavljeno glede podelitev štipendije in sicer: za Giselino ustanovo in za cesar Franc-Josipovo jubilejsko ustanovo vsako letnih 100 K. — Sklene se soglasno, da se podeli Giselina ustanova dijaku II. gim. razreda Alojziju Papež in cesar Franc-Josipova jubilejska ustanova pa dijaku III. gim. razreda Karolu Turk. — G. Rosman predlaga, da se ravnateljstvu c. kr. gimnazije naroča, da dopisuje mestnemu županstvu slovenski. Ta predlog se z odobravanjem soglasno potrdi. — 3. Poročilo županstva o določitvi prostora za novi vodnjak. Po daljši debati se sklene z večino glasov, da se novi vodnjak postavi na Florijanski trg. — 4. Poročilo policijskega odseka radi plačila štantnine od tukajšnjih hišnih posestnikov. Po daljši debati se sklene, da se ta točka odloži od današnjega dnevnega reda. — 5. Slučajnosti. Policijski odsek poroča, da je Ignac Koritnik kot stražnik službo odpovedal s 1. novembrom t. l. ter da se je z istim dnevom kot mestni stražnik proviziorno nastavil Ivan Robas. Poročilo se vzame na znanje — Ker je dnevni red končan, gospod župan sejo zaključí.

Mestno županstvo v Rudolfovem naznanja, da so prošnje za podelitev cesar Franc-Josipove jubilejne ustanove vložiti do 24. t. m. katero dobi 20 oseb po 10 kron. Pravico do te ustanove imajo vsi v mestu stanujoči reveži.

Mestno županstvo v Rudolfovem bo oddalo za leto 1904 mestne vožnje in bo v to svrhu dné 21. t. m. od 10. do 11. ure dopoldne v mestni pisarni javna dražba pod sledečimi pogoji: 1) Oddaja voženj velja za čas od 1. januarja do 31. decembra 1904. — 2) Za vožnjo potrebni čas se en dan poprej napové, vendar se morajo „loco-vožnje“ tekem 12 ur izvršiti, sicer je županstvo opravičeno, vožnje na stroške podvzetnika v drugem kraju za napovedani čas, preskrbeti. — 3) Kupi šute morajo ravnati

tako veliki biti, kakor taisti za erarične ceste. — 4) Gledé zalaganja peska za zidanje in druge šotarine za mestne ulice in okrajne ceste, se v okraju navadna šotarinska truga 36 cm visoka, 1.26 cm široka in 1.42 cm dolga kot normalna truga, z cestno šuto in pesek pa truga 27 meraikov držeča, zahteva, in mora podvzetnik vsak primanjkljaj povrniti. Podvzetnik mora pred pričetkom zalaganja dati šotarinsko trugo uradno izmeriti. — 5.) Za zalaganje peska je isti iz doseđanjega poganškega kamnoloma določen, mestno županstvo vendar dovoljuje podvzetniku, ako ima taisti primeren kamnolom na svojem posestvu, da sme tudi iz istega zalagati. — 6) Mestno županstvo zahteva od dražbenikov 10% vadiji, oziroma kavcije v enakem znesku. — 7) Po sklepu in potrdilu vsega zalaganja se dobi plačilo pri mestni blagajni. — 8) Zaveze podvzetnika imajo na zahtevanje mestnega županstva tudi za njegove pravne naslednike obvezno moč. — 9) Ta zapisnik, za katerega ima podvzetnik koleke sam plačati, nadomeštuje pravilno pogodbo, in je tudi porok za prevzete dolžnosti z njegovo kavcijo in z njegovim premoženjem. — 10) Pri tem se izrečno opomni, da ima ta zmanjševalna dražba samo za navadne potrebščine mesta veljavno, in ni eventuelno zidanje kake druge stavbe v tem zapopadeno. — 11) Krajci za odlaganje se od slučaja do slučaja določijo. — 12) Za to dražbo se tudi o pravem času došle pismene ponudbe (oferti) sprejemajo. — 13) Mestno županstvo ima od mestnega odbora pravico, dosežene zmanjševalne ponudbe potrditi, neda bi bilo na zaželo ponudbo vezano. — 14) Pripomni se, da v tej dražbi vožnje za sneg odpeljavati niso zapopadene, ker si županstvo pridržuje pravico, za te vožnje tudi druge voznike preskrbeti.

Tudi se bode isti dan oddala odgonska pripraga in odgonska hrana za 1. 1904 za kar bode javna dražba od 11. do 12. ure dopoldne v mestni pisarni.

Umrlí so:

5. novembra: Frančiška Gapp pl. Tamerburg, posestnica, vdova št. 185, mrtvoud, 79 let.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Veleč. g. župnik Jakob Porenta 4 mernike pšenice; g. S. Bergant 1 mernik fižola; mironpeška župnija 2 velika voza, krompirja, fižola in drugih živil, pa 6 K 80 h. Gospod Franc Zupančič, posestnik in gostilničar pri mironpeškem kolodvoru, 10 K; dobrotniki iz Novega mesta in Kandije za mesec november 49 K; g. prof. H. Skopal 10 K; g. posestnik M. Ramor 10 K. — Srčno zahvaljujem vse blage dodrotnike. Prav posebno pa še izrekam svojo zahvalo Mironpečanom, ki so letos z obilimi darovi celo prekrosili svojo dobrotljivost v prejšnjih letih, in gospodu župniku, ki je dal vse brezplačno v Novo mesto spraviti. Dobri Oče nebeški naj jim vse povrne tisočero! Da bi dal Bog še par tacih fará, pa bi bila dijaška kuhinja z navadnimi žvili skoraj popolnoma preskrbljena.

Dr. Jos. Marinko.

—X—X—X—

Loterijske številke.

TRST,	31. oktobra	50	39	29	67	9.
GRADEC,	24. novembra	7	40	79	14	33.

Tržne cene dne 9. novembra 1903 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	—	Leča	11	04
Rž	12	36	Bob	10	40
Koruza	9	76	Ajda	9	76
Oves	5	85	Proso	10	40
Ječmen	9	76	Soršca	12	36
Krompir	5	20	Lan	—	—
Fižol	11	04	Jajca po 6 za 40 vinarjev.		
Grah	11	04			

Zahvala.

Globoko ganjena po mnogih dokazih srčnega sočutja ob nagli smrti svoje preljubljene matere, visokorodne gospe

Frančiške Gapp pl. Tamerburg

katera se je dne 5. novembra t. l. preselila v boljšo večnost, si štejem v dolžnost, za to, kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo rajne k zadnjemu počitku, posebno pa še častiti kapit. duhovščini, čč. gg. oo. frančiškanom in usmiljenim bratom, spoštovanim damam in p. n. gospodom ter meščanstvu, izreči tem potom svojo najiskrenejšo zahvalo.

Rudolfovo, 10. novembra 1903.

Alojzija Gapp pl. Tamerburg

(273)

hči.

Preklic.

Podpisani prekličem s tem vse grdo obrekovanje, katero sem govoril zoper gospoda Ivana Rozmana iz Bršljina ter smatram ono za laž.

France Rupnik

iz Malega Kala št. 6.

(275)

Slovo!

Ker se ob svojem odhodu iz Novega mesta nisem mogel osebnost od svojih prijateljev in znancev posloviti, kličem tem potom gromoviti

„Na zdar!“

Jesenice 12. nov. 1903.

Ignac Koritnik, redar.

Razpis.

Podpisano društvo sprejme s 1. januarjem 1904 v svojo službo enega poslovodjo in pet dacarjev.

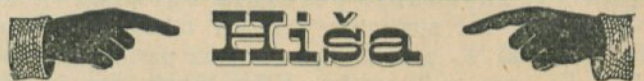
Varščine je položiti za poslovodjo 500 K, za dacarja pa po 200 K. Varščine — posamezne — društvo tudi lahko oprosti. — Plače se določijo po dogovoru. Prošnje je vložiti do 30. novembra 1903 na podpisano društvo.

Vsprejemno prednost imajo isti prosilci, kateri so še sedaj v taki službi ali so pa že bili, in da se skažejo z dobrimi spričevali.

Vzajemno zakupno društvo na užitino za sodni okrož Rudolfovo, dne 31. oktobra 1903.

(265—2)

Načelnístvo.

Hiša

je zaradi preselitve pod prav ugodnimi pogoji naprodaj v Črnomlju na glavnem trgu na vogalu zraven pošte, pripravna za vsako trgovino. Tik hiše se bode delala nova državna cesta in nov železen most. — Vse natančneje pové

Davorin Frančič,

klobučar v Novem mestu.

(274—1)

Na prodaj

je obširno posestvo v Brunivasi št. 2 pri Mokronogu, osboječe iz gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, vinograda in gczdov, v katerih je do 1400 smrek različne velikosti. Več se izvé pri lastniku g. župniku v Sempetru pri Novem mestu. (278—1)

Trgovina

(279—1)

Alfonz Oblak-a Novomesto

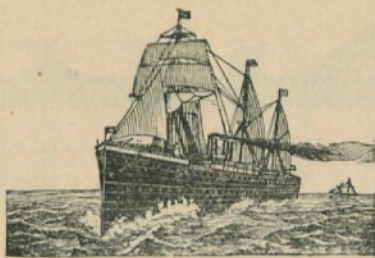
priporoča svojo veliko zalogo za

Miklavža in Božično drevo

kakor finih čokoladnih, fondantnih in drugih bonbonov, fig, rožičev, pomeranč, okraskov za božično drevo, šolskih potrebščin in lepih punč.

Na razpolago so tudi raznovrstni likerji, šampanjec, cognac, fini Jamaica rum in čaj, in sploh velika zaloga specerijskega in galanterijskega blaga.

Za
v Avstriji

koncesijo
vano

francosko prekmorsko družbo
„Compagnie generale Transatlantique“

Edina direktna in najkrajša črta
poštinih brzoparnikov, ki prevažajo zanesljivo,
brez prelaganja, samo 6 dni

iz Havra v Newyork.

Iz Ljubljane se odpotuje vsak ponedeljek.
Za vožnje tu- in inozemskih železnic, za navadna in okrožna
potovanja in prireditve romarskih vlakov,
daje pojasnila in veljavne vozne liste
edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ed. Šmarda

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6
blizu znane gostilne „pri Figabirtu“. (300—25)

Šunka

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr., brez kosti s kožo 1 gld.
10 kr., plečeta brez kosti 90 kr., suho meso 78 kr., slanina
82. prešičevi jeziki 1 gld., goveji 1 gld. 20 kr., glavina
brez kosti 45 kr. Dunajske salame 80 kr., prave, boljše
1 gld., iz šunke 1 gld. 20 kr., ogrske 1 gld. 80 kr. kilo,
velka klobasa ena 20 kr. — Pošilja le dobro, pošteno blago od 5 klg.
naprej proti povzetju.

(188—7)

Janko Ev. Sirc v Kranju

Imam naprodaj

300 hektolitrov

črnega in belega vina lastnega pridelka, nekaj rakije in istri-
janskega rudečega brinja in namiznega olja. Vse solidno po-
stavljeno na državni kolodvor po primerno nizki ceni.

Ivan Pujmann,

(258—2)

trgovec in posestnik Dignano, Istra.

Strojarski (268)

pomočnik

kateri želi postati bogat mojster, izve za sredstvo na pošti
v Žireh pri Idriji.

Dve vedri prav dobrega, naravnega
brinovca

ima na prodaj Janez Perko iz Pristave št. 6, župnija Podgrad
pri Novem mestu. (269—1)

Pozor!

Ženske lase zmešane in rezane kupujem na malo
in veliko. Plačam od zdaj mnogo
višjo ceno. — S tem opozarjam nabiralce las na moj naslov.

Ivan Svetec, brivec

(272—1)

Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše.)

Več hišne oprave

popolnoma nove se odda po jako znižani ceni

— v Kandiji št. 2 pri Novem mestu. —

Prodajalna in gostilna

se odda v najem v Zgornji Straži s 1. januarjem 1904. —

Za gostilno išče se za isti čas tudi

 natakari ali natakarica.

Natančneje pri g. Janez Vintarju v Straži (pri Novem mestu.)

Staro železo

železne peči, omrežje za okna (garter) i. t. d. je v Soteškem gradu
pri Straži cenó na prodaj. (260—2)

SLIVOVKO

prav dobro in naravno, ima na pro-
daj 3 do 4 hektolitre (251—3)

Franc Kres

pošta Brusnice. Dolenjsko.

 Na zahtevanje se pošlje tudi na pokus.

Stanovanje

se odda v najem s prvim decembrom, obstoječe s treh, oziroma
štirih sob, kuhinje in jedilne shrambe. — Natančneje se izve
v Drgančevi hiši v Kandiji. (259—2)

 Izvrsten mošt

iz Viniga vrha se odda v večji in manjši množini v grajščini
Struga. Naslov na gospo pl. Fichtenau v Novem mestu. (257—2)

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da prodajam

**domače kranjske klobase
in suho meso.**

Vsako soboto dobijo se sveže
mesene klobasice (Bratwürstel), krvave in jeterne klobase.

Spoštovanjem se priporočuje

Pavel Haider v Kandiji
(gostilna pri Pintarju.)

(276—1)

 Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo
z znamko „jelen“

Varstvena znamka.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.
Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo
imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

(163—5)

Dobiva se povsod!

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Denarni promet v l. 1902:
čez 32 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: KONGRESNI TRG št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik
od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan
ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vložnih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v letu 1902: 32,596.882 K 65 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. —

Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

(137—10)
Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah. — Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, velepos. v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. — Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — Francišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos“. — Karol Pollak, tovarnar in pos. v Ljubljani. — Gregor Slibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Največje
najstarejše
parobrodno
društvo
na
svetu.

Hamburg-Amerika Linie

Njeega
parobrodje
obsega
280
velikanskih
parnikov.

V Ameriko zanesljivo v 6 dnevih
direktna najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki
iz **Hamburga v Novi York** ali pa v **Halifax**.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:
Hamburg-Amerika Linie
Fr. Seunig v Ljubljani
Dúnajska-cesta št. 31 poleg velike mlitnice ali ščarange.

Vljudna prošnja:
Prikupovanjune zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvirnih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Cena zavotu 50 vinarjev.
vsebina 500 gramov.

Kathreiner
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih.
Kathreinerjeve tovarne za
Monakovo.